Τι είναι Διαφωτισμός; Να συλλογίζεσθε όσο θέλετε και για ό,τι θέλετε. Αλλά να υπακούτε!

«Τι είναι Διαφωτισμός; Να συλλογίζεσθε όσο θέλετε και για ό,τι θέλετε. Αλλά να υπακούτε!»

.

Τι συνδέει την άνοδο των διοδίων στην Εγναντία Οδό κατά 120%, με το πρόσφατα δημοσιευμένο έργο *Γενεαλογίες Ασφάλειας-Ελέγχου-Αστυνόμευση,* των Θ. Λάγιου, Σ. Παπασταθόπουλου και Ν. Χαραλαμπόπουλου, αν δεν είναι η ίδια η έννοια της μετακίνησης; Σε αυτή την ortholand στην οποία έχουμε για τα καλά εισαχθεί μετά το 2015, η «φυλετική» κάθαρση γίνεται με τρόπους συνεχούς ελέγχου της «μετακίνησης» όχι μόνο σωμάτων, επιθυμιών, αλλά και ενός ρατσισμού που γίνεται με τρόπο πλέον επιστημονικής αστυνόμευσης. Μια και «ο ρατσισμός για να είναι απολύτως αποτελεσματικός -ως κρατική πολιτική υπεράσπισης της καθαρότητας ενός πληθυσμού- δεν πρέπει να φθάσει στο σημείο να ασκήσει βία• αντίθετα, ο ρατσισμός θα πρέπει -ιδανικά- να λειτουργήσει στην επιφάνεια, άρα ανέπαφα και όχι δια της βίαιης σωματικής επαφής• κοντολογίς, να λειτουργήσει αλλά στο πεδίο της πρόληψης και όχι της καταστολής. Άρα, θα πρέπει να διαμορφωθούν και να προληφθούν καταστάσεις, να υπάρξει πρόνοια στη διαμόρφωση των σχέσεων μεταξύ των λέξεων και πραγμάτων, να προσχεδιαστεί η διαγωγή της διαγωγής, εν ολίγοις να υπάρξει προληπτικός έλεγχος και εκ των προτέρων ρύθμιση της συμπεριφοράς του έμβιου, εργαζόμενου και ομιλούντος όντος» (σ. 15). Με αυτό τον τρόπο μας εισάγει ο Θανάσης Λάγιος στο κεφάλαιο του με τίτλο «Γενεαλογίες Αστυνομίας. Για μια πολιτική των (μη) ταυτοτήτων» στο εξαιρετικά ενδιαφέρον βιβλίο με τίτλο *Γενεαλογίες Ασφάλειας-Ελέγχου-Αστυνόμευσης*. Το βιβλίο που δημοσιεύτηκε από τις εκδόσεις affect/πτυχώσεις και το οποίο δομείται σε τρία κεφάλαια με τα άλλα δύο κεφάλαια να είναι από τους Στάθη Παπασταθόπουλο (Το παρόν-παρελθόν της κατάργησης) και από τον Νίκο Χαραλαμπόπουλο (Αστυνομία: επιλεκτικές γενεαλογίες σε αιματηρό πολιτικό νουάρ. Δεν αρκεί να την καταργήσεις για να ξεμπερδέψεις), αποτελεί με σαφή τρόπο μια πολύτιμη στροφή σε μια σκέψη αποαποικιοποίησης της ελληνικής ιστορίας αλλά και της καθημερινότητάς μας, μια και έρχεται να μας δώσει πολύτιμα εργαλεία μιας άλλης ερμηνείας του διαφωτισμού αλλά και της ίδιας της εξουσίας. Δηλαδή, έρχεται ευθέως να μας μιλήσει για την αστυνόμευση του έμβιου, εργαζόμενου και ομιλούντος όντος και το πώς εν τέλει η ίδια η ταυτότητα «ως δημόσιο έγγραφο με υποχρεωτική και καθολική εφαρμογή διέπει

τη ληξιαρχική ηθική του αστικού πολιτισμού από τις απαρχές του», καθώς ήδη από το 1792 η Επαναστατική Συνέλευση στο όνομα της Ισότητας «εθνικοποίησε» το διαβατήριο για όλους τους «πολίτες», συμβάλλοντας «στην οικοδόμηση μιας εθνικής κοινότητας, καθιστώντας δυνατή τη διάκριση μεταξύ Γάλλων και αλλοδαπών» αλλά και των *μη-υγιών* «ήτοι των επικίνδυνων ομάδων του πληθυσμού (άνεργοι, επαίτες, αλήτες, πόρνες, λούμπεν στοιχεία, νομαδικοί προλετάριοι κλπ.), βυθίζοντας στη λήθη το γεγονός ότι η διοικητική εγγραφή όλων των πολιτών από το Κράτος, η οποία είχε *ήδη* ξεκινήσει από το Παλαιό Καθεστώς, μετασχημάτιζε εκ των βάθρων την ίδια την έννοια της ελευθερίας, την ίδια την έννοια του δημόσιου και του ιδιωτικού χώρου και χρόνου» αλλά και του ίδιου του αποικιοκρατικού καπιταλισμού στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών, μέσω της επιστημονικής αστυνόμευσης. Ένας όρος όπως της επιστήμης της αστυνομίας -που, εξάλλου, μάς θυμίζει ο Λάγιος- εισάχθηκε και επίσημα το 1727 (σ. 19) στο όνομα της οικονομίας, της ευτυχίας, της ασφάλειας και της προόδου, αλλά και της ελευθερίας των υγιών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο χωρο-φυλακής, η αστική Επανάσταση του 1789 δεν ανέτρεψε ούτε παρεμπόδισε αυτή τη διοικητική εγγραφή που αναδύθηκε ως τεχνο-λογική επινόηση της Πεφωτισμένης Μοναρχίας• αντίθετα την εν-συγχρόνισε και την επέκτεινε σε ολόκληρο το κοινωνικό σώμα αστυνομεύοντας δημοκρατικά στο όνομα της Ισότητας στην Ελευθερία» (σ. 17), ενώ αυτή η αστυνόμευση αφορά την ευτυχία του έμβιου, εργαζόμενου και ομιλούντος όντος. Έτσι, η κυβέρνηση του Ναπολέοντα καθιστώντας υποχρεωτική το 1805 την αρίθμηση των κατοικιών (σ. 18), δεν κατάφερε παρά να απανθρωποιήσει τις σχέσεις θέτοντας στο επίκεντρο το ίδιο το αρχείο και επομένως την ίδια τη μνήμη. Κάτι που είχε ως αποτέλεσμα, στις προλεταριακές συνοικίες, αυτό το αστυνομικό μέτρο να συναντήσει αντιστάσεις, με αποτέλεσμα στη συνοικία των ξυλουργών στο St. Antoine, μας θυμίζει ο Λάγιος, ότι λεγόταν ακόμη το 1864 ότι «αν ρωτηθεί ένας κάτοικος αυτού του προαστίου ποια είναι η διεύθυνσή του, θα δώσει πάντα το όνομα που έχει το σπίτι του και όχι τον ψυχρό, επίσημο αριθμό» (σ. 18). Από το 1864 ωστόσο, τίποτα δεν μάς έμεινε από τη μοίρα αυτών των προλετάριων και κυρίως αυτών των γυναικών, μια και η αστυνόμευση αφορά αυτή την ίδια τη γλώσσα και εν τέλει την ίδια τη μνήμη, που πρέπει να μείνει «ζωντανή» και άρα αποικιοκρατική, ταξική και πατριαρχική όπως την διαισθάνεται ο Balzac, μας θυμίζει παραπέμποντας στον Benjamin, ο Λάγιος: «Φτωχές γυναίκες της Γαλλίας δοκιμάστε λοιπόν να παραμείνετε άγνωστες, να πλέξετε ένα ελάχιστο ρομάντζο καταμεσής ενός πολιτισμού που σημειώνει στους δημόσιους χώρους τις ώρες αναχώρησης και άφιξης των ναυλωμένων αμαξών, που μετράει τα γράμματα, που τα σφραγίζει δίπλα τη συγκεκριμένη στιγμή κατά την οποία ρίχνονται στα κουτιά και την ώρα που διανέμονται, που αριθμεί τα σπίτια, που σύντομα θα έχει ολόκληρη την επικράτειά του, μέχρι το τελευταίο κομμάτι γης καταγεγραμμένη στα τεράστια φύλλα του Κτηματολογίου» (σ. 18) και εν τέλει πουθενά δεν θα χωρέσει εσάς και τη μη-ζωντανή γλώσσα σας, που δεν μπορεί να είναι άλλη από την «επιστημονική». Με δυο λόγια, αυτό που φέρνει η επιστημονική αστυνόμευση δεν είναι παρά ένας προληπτικός ρατσισμός και εν τέλει μια θετική επιστημονική ευγονική εναντίον της διαρκούς και ανοιχτής δημιουργίας «νέων συνθηκών ύπαρξης και αυτοσχεδιασμού για τη βελτίωση της ζωής και την ελεύθερη συνεργασία, ήταν μια πρακτική που πλάστηκε στους κοινωνικούς συλλόγους, στα διαμερίσματα, στις ταβέρνες, στα κέντρα διασκέδασης, στα απείθαρχα σπίτια και στους δρόμους» (σ. 77), τόσο μέσα από τις «νέγρικες»

κοινότητες, όσο και από τις «μάζες» στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών, μια και μετά και την κατάργηση της σκλαβιάς «η ελευθερία της κυκλοφορίας του χρήματος προϋπέθετε πρακτικά και λογικά την αστυνόμευση της κυκλοφορίας των ανθρώπων» (σ. 20), αλλά και της ίδιας της μνήμης.

«Θέλω όμως να πω περισσότερα. Θέλω να κάνω κάτι περισσότερο απ' το να εξιστορήσω τη βία που κατέθεσε αυτά τα ίχνη στο αρχείο. Θέλω να πω μια ιστορία για *δύο κορίτσια* που είναι ικανά να επαναφέρουν αυτό που παραμένει αδρανές – τη σημασία ή την αξίωση των ζωών τους στο παρόν – δίχως να διαπράξω περισσότερη βία μέσα από τη δική μου αφήγηση» (Hartman, 2020, 34).

Αυτή θα μπορούσε να είναι και η πρώτη γραμμή από το κεφάλαιο του Στάθη Παπασταθόπουλου, όπου ο στόχος, όπως μας θυμίζει ο ίδιος, χρησιμοποιώντας το παράδειγμα της κατάργησης της «μαύρης» σκλαβιάς το 1865 είναι να θυμηθούμε το πώς η κατάργηση της σκλαβιά δεν έφερε ένα νέο όραμα ανθρωπιάς αλλά νέες μορφές σκλαβιάς. Άρα η κατάργηση ενός μηχανισμού εντός του αποικιοκρατικού καπιταλισμού, δεν σημαίνει την κατάργηση του αποικιοκρατικού-πατριαρχικού καπιταλισμού. Έτσι, το ερώτημα δεν πρέπει να περιστρέφεται γύρω από την κατάργηση της αστυνομίας αλλά γύρω από την κατάργηση αυτού του συστήματος, που εγκαλεί συνεχώς την αναμόρφωση σωμάτων και ψυχών στη δυτική-λευκή και προτεσταντική ορθότητα. Εν ολίγοις, όπως γράφουν η Angela D. Davis, η Gina Dent, η Erica Meiners και η Beth Richie, μας θυμίζει ο Παπασταθόπουλος, δεν είναι να κερδίσουμε μερικές μάχες (όπως την κατάργηση της αστυνομίας, ή των φυλακών), αλλά να καταργήσουμε το συνολικό σύστημα και τις σχέσεις επιτήρησης, ελέγχου, αστυνόμευσης, ποινικής δικαιοσύνης και σωφρονισμού που ενισχύουν, διατηρούν και επεκτείνουν την κοινωνική και οικονομική εκμετάλλευση, την καταπίεση, το δομικό ρατσισμό, την πατριαρχία, τον αρτιμελισμό και την αποικιοκρατία, δηλαδή τις πραγματικότητες συνολικά που αντανακλούν και παράγουν. Στόχος είναι, καταλήγουν, «να αλλάξουμε συνολικά το πεδίο του αγώνα για την ελευθερία» (σ. 30). Και μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο Παπασταθόπουλος μας προτείνει να διαβάσουμε την αστυνόμευση με όρους αποικιοκρατίας, όπου ακριβώς αυτή η ζωντανή γλώσσα και εν τέλει αυτός ο δυτικός αποικιοκρατικός πολιτισμός που δομήθηκε πάνω στη φυλή, στη σεξουαλικότητα, στο φύλο, την αρτιμέλεια και σε μια ερμηνεία ταξινόμησης και ιεράρχησης της ζωής σε «πολιτισμένη» και σε «πρωτόγονη» και η οποία μπορεί και καυχιέται με όρους της Ruth Wilson Gilmore, όπως πάλι μας θυμίζει ο Παπασταθόπουλος για την «οργανωμένη εγκατάλειψη ως τη γρήγορη ή αργή διαδικασία απόσπασης πλούτου με τη μορφή της δομικής αναπροσαρμογής, της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, της ιδιωτικοποίησης, της γενετικής τροποποίησης, της απαλλοτρίωσης της γης, της αναγκαστικής στείρωσης, της απόσπασης και του εμπορίου ανθρώπινων οργάνων, της νεοαποικιοκρατίας, της αναγκαστικής και υπερκμεταλλευόμενης εργασίας» (σ. 33), προτάσσοντας έτσι ότι και στις μέρες μας το ζήτημα δεν είναι η εγκαθίδρυση ενός ποινικού/σωφρονιστικού και εν τέλει λευκού φεμινισμού «γιατί η έμφαση στην ποινικοποίηση της σεξουαλικής, φυλετικής και άλλων μορφών βίας, εξουσιοδοτεί το κράτος να ορίσει την κανονική/μη κανονική διαγωγή και να προτείνει

τις λύσεις» (σ. 38), αλλά ακριβώς να τεθεί το ίδιο το κράτος ως θύτης αυτής της αποικιοκρατίας-πατριαρχίας και εν τέλει μηχανισμός που ακριβώς αναπαράγει συνεχώς μέσα από την αστυνόμευση της ίδιας της γλώσσας, γνώσης και μνήμης, από εμάς τους ίδιους το αφήγημα της «άξιας» και της «ανάξιας» ζωής και μιας συνεχούς αστυνόμευσης εαυτού, αλλά και ενός αφηγήματος ασφάλειας, υγείας και τάξης.

«Το αρχείο, σ' αυτή την περίπτωση, είναι μια θανατική ποινή, ένας τάφος, ένα έκθεμα ενός παραβιασμένου σώματος, μια απογραφή ιδιοκτησίας, μια ιατρική πραγματεία για τη γονόρροια, μερικές αράδες για τη ζωή μίας πόρνης, ένας αστερίσκος στη μεγαλειώδη αφήγηση της ιστορίας» (Hartman, 2020, σ. 34).

Και αυτή η αστυνόμευση εαυτού, μιας θυμίζει ο Νίκος Χαραλαμπόπουλος, δεν είναι παρά η εγκαθίδρυση ενός συνεχούς εμφύλιου πολέμου, για τον οποίο δεν μιλάμε αλλά βρίσκεται συνεχώς μπροστά μας, από την μια άκρη στην άλλη στην Ευρώπη. «ίμαστε σε πόλεμο με έναν αόρατο εχθρό. Δεκάδες τέτοιες δηλώσεις και εκτιμήσεις, σχεδόν για κάθε θέμα, περίπου πανομοιότυπες θα λέγαμε σα να έχουν όλες αντιγραφεί πιστά από ένα κοινό «εγχειρίδιο διαχείρισης κρίσεων» έναν ενιαίο Λόγο του Κράτους (Raison d' État), μια και μοναδική Λογική Διακυβέρνησης » (σ. 44) αλλά και αναπαράγουν έναν λόγο επιστημονικής αστυνόμευσης, με δυο λόγια μια επιστήμη αναπαραγωγής λόγου και γνώσης. Εξάλλου, αυτό είναι και η αποκιοκρατία, μια επιστημονική αστυνόμευση που καταφέρνει να δημιουργεί «το κατάλληλο βιοπολιτικό σώμα για τη συνέχεια των λειτουργιών της παραγωγής και της κατανάλωσης» της «ανάξιας» ζωής και μάλιστα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή (1923) με όρους υπερεθνικότητας εν μέσω του έθνους-κράτους που αναπαράγει συνεχώς αυτή τη «φυλετική» κάθαρση σωμάτων, ψυχών και μνήμης, ως επιστημονικό λόγο μιας υποτιθέμενης αστυνόμευσης ενάντια στη βία. Μια βία που ενώ η ίδια η αποικιοκρατία παράγει μέσα από υπερεθνικούς οργανισμούς όπως η Interpol, προτάσσει συνεχώς και επανατροφοδοτεί συνεχώς τη Δύση με βία. Εξάλλου, στο πλαίσιο αυτό, η Interpol, ιδρύθηκε το 1923 ως αποτέλεσμα της συνεργασίας είκοσι χωρών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Ειδικότερα, η ιδέα της Interpol δημιουργήθηκε στο πρώτο Διεθνές Συνέδριο Εγκληματολογικής Αστυνομίας που πραγματοποιήθηκε στο Μονακό τον Απρίλιο του 1914. Στα συμπεράσματα του Συνεδρίου ο Γαρδίκας αναφέρει: «Το μεγαλύτερον εμπόδιον διά την δίωξιν του διεθνούς εγκληματίου είναι τα σύνορα των Κρατών και η κατά αυτού πάλη απαιτεί την βελτίωσιν των νόμων και των Αστυνομικών μεθόδων. Υπό πνεύμα διεθνούς αλληλεγγύης οι εγκληματίαι δέον να θεωρώνται ου μόνον εχθροί της Κοινωνίας εν η εγκλημάτισαν, αλλά και του ανθρωπίνου γένους ολόκληρου» (Εδώ από Φωτάκης 2015, σ. 278). Το όραμα ενός εσωτερικού εχθρού ενάντια του ανθρωπίνου γένους, συνέβαλλε στη διαμόρφωση του ιδεώδους μιας διεθνούς αν(δ)ρωπότητας ως φαντασιακής ομογενοποιημένης κοινωνικής οντότητας, προωθώντας τη λογική της διεθνούς επιστημονικής αποικιοκρατίας-ασφάλειας-υγείας και εν τέλει ΜΙΑΣ ομογενοποιημένης αστυνόμευσης στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών, ενώ, μέσω της έννοιας της επιστημονικής

αστυνομίας και εν τέλει της δημιουργίας ολοκληρωτικών καθεστώτων, η Interpol ενσωματώθηκε στην πολεμική μηχανή των Ναζί κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με στόχο τη διαμόρφωση μιας υπάκουης μάζας και μας ηγεμονικής αν(δ)ρωπότητας. Έτσι, όταν η Γερμανία κατέκτησε την Αυστρία, το ναζιστικό κόμμα απορρόφησε την Interpol με έδρα τη Βιέννη (Jewniverse 2012) και εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες, υπό την ηγεσία του J. Edgar Hoover (ο οποίος ήταν τότε επικεφαλής του FBI), εντάχθηκαν στην Interpol το 1938, μόλις δύο εβδομάδες αφότου οι Ναζί όρισαν τον Otto Steinhäusl, αξιωματικό των SS, ως επικεφαλής της Interpol (Rashke 2013)• ενώ και μετά τον Πόλεμο αυτή η (επιστημονική) αστυνόμευση στο όνομα της υγείας ΜΙΑΣ ανθρωπότητας, δεν κάνει τίποτα λιγότερο από το να ταξινομεί τις «μάζες» συνεχώς με όρους ευγονικής σε σώματα και ψυχισμούς, ανάλογα της ηθικής «λευκότητας».

Εν ολίγοις, εξαρχής η ιδέα της αστυνόμευσης δεν κάνει παρά να επαναφέρει αυτό που μας θυμίζει ο Χαραλαμπόπουλος, χρησιμοποιώντας τον Agamben: «το καινούργιο στην ερχόμενη πολιτική, δεν θα είναι πλέον η μάχη για τον έλεγχο ή την κατάκτηση του κράτους, αλλά η μάχη μεταξύ κράτους και μη-κράτους (της ανθρωπότητας)» (σ. 57)• φτάνοντας στις μέρες μας, μετά την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, μας θυμίζει ο Λάγιος, όπου ο «σιωπηλός έλεγχος των αυτόματων ταυτοποιήσεων μέσω αλλιγοριθμικών υπολογισμών *πιθανοτήτων* αποκαλύπτει τη μετάβαση από μια αυθαίρετη και πολύσημη σύνδεση σημαίνοντος-σημαινομένου που συνέδεε τα υποκείμενα με την ταυτότητά τους σε μία νομιμοποιημένη και πολύσημη σύνδεση ενός ψηφιακού αριθμού με ένα σώμα» (σ. 22), ενώ προσπαθεί προληπτικά ν’ αποκλείσει το επικίνδυνο σώμα, ψυχισμό, μνήμη, ενώ «*εξ-ημερώνεται* εν μέσω της πλέον άγριας καπιταλιστικής εκμετάλλευσης…» (σ. 24). Εν κατακλείδι, το βιβλίο είναι μια ανάσα και εν τέλει μια «γραμμή φυγής από τα καθεστώτα κυβερνησιμότητας που μας εγκλείουν οι πεπαλαιωμένες κριτικές» δίνοντας επιτέλους μια αποαποικιοκρατική γραφή και στην ελληνική βιβλιογραφία, ενάντια στη δυτική-λευκή-προτεσταντική-αποικιοκρατική ηθική, πέρα και μέσα από το πετσί μας και για αυτό και αποτελεί ένα πολύτιμο ανάγνωσμα.